

УДК 37.013(075.8)

Світлана Сисоєва

ORCID iD 0000-0003-2499-732X

доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член (академік) НАПН України,
академік-секретар Відділення загальної педагогіки та
філософії освіти НАПН України,
вул. Січових Стрільців, 52-А, 04053 Київ, Україна
s.sysoieva@kubg.edu.ua

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПЕДАГОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ОСВІТОЛОГІЇ

У статті показано, що розширення предметного поля сучасної педагогіки вимагає досліджень, які виходять за межі дисциплінарних і набувають ознак між- та мультидисциплінарності; новий якісний рівень досліджень в галузі освіти можливо забезпечити на засадах освітології як наукового напрямку інтегрованого дослідження сфери освіти, що зосереджує увагу на об'єктах та явищах з «жорстким» та широким типом міждисциплінарності, які виходять за межі усталеного предмета педагогіки; визначено критерій розмежування педагогічних досліджень й досліджень в галузі освітології (наук про освіту) – «тип міждисциплінарності дослідження».

Ключові слова: міждисциплінарне дослідження; освітологія; педагогічне дослідження; тип міждисциплінарності дослідження.

DOI: 10.28925/2226-3012.2017.6.2630

Вступ. У сучасному суспільстві сфера освіта все більше набуває вагомого значення з огляду на її вплив на соціально-економічний розвиток суспільства, формування й відтворення людського капіталу, впровадження інноваційних технологій, що забезпечують прогресивний поступ держави. Розвиток науки і техніки також щільно пов'язаний з розвитком освітньої галузі, її якістю та випереджувальним характером. Крім того, глобалізаційні та інтеграційні процеси у світі, становлення та розвиток інформаційного простору, і, як наслідок, тотальна інформатизація всіх сфер суспільства, поява принципово нових форм комунікації, значною мірою вплинули на процес формування нового наукового знання, технологізацію наукового дослідження, взаємодію різних наукових галузей. У глобалізованому світі необхідною умовою подолання масштабних та складних проблем, що постали перед людством, є інтегрування зусиль фахівців різних наук у їх вирішенні, розширення меж дисциплінарних досліджень, а у професійній підготовці майбутніх фахівців – забезпечення «високого рівня інтеграції професійних знань на фоні все більш прискореної диференціації навчальних дисциплін» (Сисоєва, 2012, с. 22–29).

Таким чином, при здійсненні досліджень зростає значення й актуальність взаємодії представників різних галузей наукового знання.

«Фрагментація наукової думки (а, відтак, і наукових інституцій) за предметом дослідження, як цього вимагають канони неklasичної науки, зумовили формування системи теорій, які описують певні

зрізи реалій, але не формують цілісного «теоретичного простору», що мало б унеможливити схвалення рішень (економічних, політичних чи інженерних) усупереч життєво важливим інтересам людства» (Загвойська, 2009, с. 48–56). Варто підкреслити, що в Європейському Союзі на міждержавному рівні сформульовано цілі інтеграції європейської науки.

Проблеми міждисциплінарних досліджень висвітлюються вченими різних галузей науки, зокрема В. Кременем (філософія освіти), В. Огнев'юком (освіта), Л. Загвойською (економіка), І. Матяш (архівознавство), О. Афанасьевою, Є. Вишняковою (дидактика вищої школи) та ін. Окреслена проблема значною мірою стосується гуманітарних наук, зокрема педагогіки, оскільки поділення цієї галузі наукового знання на окремі напрями, значна частка суб'єктивізму у дослідженнях утруднюють отримання холистичного результату.

Мета статті полягає у висвітленні освітологічного контексту міждисциплінарних досліджень у галузі педагогіки.

Виклад основного матеріалу. Педагогіка не належить до замкнених, суто галузевих дисциплін, вона розвивається в усіх багатовимірних зв'язках з іншими галузями наукового знання. Сфера її функціонування практично не обмежена, оскільки педагогічна наука впливає на ефективність функціонування не тільки всіх сфер життєдіяльності суспільства, а й на формування особистості кожного громадянина, рівень його освіченості, вихованості, ціннісних орієнтацій, трансляцію суспільного й культурного досвіду між поколіннями, розвиток інтелектуального потенціалу кожної країни, якості її людських ресурсів в цілому.

Разом з тим розвиток сучасної педагогіки все більше спирається на дослідження, які виходять за межі дисциплінарних і набувають ознак міждисциплінарних, а, іноді, й мультидисциплінарних досліджень. Така ситуація для виходу на якісно новий рівень досліджень в галузі освіти відповідно до складних, швидкозмінних реалій глобалізованого світу викликає необхідність або розширення предмета педагогіки, або визначення предметного поля наук про освіту.

Проблему щодо розширення предмета педагогіки, подолання методологічної багатовимірності у педагогічних дослідженнях польські науковці вирішують через впровадження субдисциплін педагогіки, коло яких постійно розширюється. До педагогіки у Республіці Польща відноситься значна кількість субдисциплін, зокрема історія виховання, філософія педагогіки, педагогіка релігії, педагогіка культури, соціальна педагогіка, педагогіка ресоціалізації, педагогіка опікуництва, пренатальна педагогіка, педагогіка родини, педагогіка творчості, інклюзивна педагогіка, педагогіка спорту, соціологія освіти, освіта дорослих, основи освітнього права, економіка освіти, гендерна педагогіка, теорія виховання, альтернативна педагогіка, ранньошкільна педагогіка, педагогіка управління, порівняльна педагогіка, медіа педагогіка, спеціальна педагогіка, педагогіка здоров'я, педагогіка праці, педевтологія, шкільна дидактика, психологія навчання, загальна педагогіка, методи педагогічних досліджень. Разом з тим, таке розширення предметного поля педагогічної науки не в змозі припинити наукові дискусії серед польських вчених щодо предмета й функцій сучасної загальної педагогіки.

Нині потрібно враховувати, що освітній процес трансформується відповідно до цивілізаційних перетворень. Якщо врахувати, що навчальні заклади й освітні установи функціонують в умовах ринку, то дослідження їх конкурентоспроможності, управлінських технологій, бізнес-процесів в освіті, досягнення стандартів якості освіти набувають значної актуальності. Разом з тим, вивчення таких проблем у дисциплінарних межах педагогіки стикаються зі значними утрудненнями, які не можна подолати, застосовуючи виключно методологію педагогіки. Те саме можна віднести й до процесів, які відбуваються в економіці освіти, соціології освіти, освітній політиці тощо. Відтак, освітні явища й процеси, що відображають інтегрування різних галузей науки у формуванні нового знання про освіту, взаємодію сфери освіти з іншими сферами суспільства, можуть бути досліджені виключно у межах між- та мультидисциплінарного підходів, зокрема на засадах освітології.

Останніми роками в Україні активно розвивається новий науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти – освітологія (Огнев'юк, Сисоєва, 2012, с. 44–51). Проблеми розвитку освітології, що обговорювалися українськими й польськими вченими на науковому семінарі у

Варшаві (2011), знайшли своє відображення у колективній монографії (Lewowicki, Ogniewjuk, & Sysoewa, 2011).

Овітологія визнає апіорі, що освіта за останні роки стала докорінно іншою і якісно відрізняється від попередніх традиційних на неї поглядів. Освітологія розглядає освіту широко, а саме як: процес зовнішнього впливу на засвоєння індивідом узагальненого соціального досвіду та цінностей; результат, рівень загальної культури й освіченості людей; цінність (державну, суспільну, особистісну); соціальний інститут, що впливає на стан свідомості суспільства; соціокультурний феномен, система різноманітних навчальних закладів і освітніх установ (Сисоєва, 2012, с. 22–29).

Як відомо, основні підходи до проведення наукових досліджень класифікуються за критерієм «міра повноти пізнання навколишнього світу». Серед таких підходів виділяють: дисциплінарний, міждисциплінарний, мультидисциплінарний та трансдисциплінарний.

Дослідження, які здійснюються у межах дисциплінарного підходу – це дослідження, що проводяться в рамках однієї наукової галузі, обмежені її об'єктом, предметом та методологією дослідження. Головна ознака дисциплінарних досліджень полягає у тому, що проблеми, які обираються, досліджуються з використанням методології та наукового інструментарію конкретної науки. Дисциплінарний підхід застосовується фахівцями конкретної наукової галузі.

Разом з тим, вирішення складних проблем суспільства та людини вимагає взаємодії та конвергенції між різними галузями наукового знання, дисциплінами й субдисциплінами, а тому потребують залучення до досліджень представників різних наук для забезпечення цілісності, всебічності й комплексності у розв'язанні проблеми. Така необхідність сприяє розвитку мульти- та міждисциплінарних досліджень в останні роки, збільшенню уваги до міждисциплінарних досліджень (Мультидисциплінарность научных исследований).

Міждисциплінарні дослідження – це дослідження, які передбачають взаємодію різних галузей наукового знання у вивченні одного й того ж об'єкта складної реальності. До основних ознак міждисциплінарних досліджень можна віднести: поєднання різних галузей наукового знання; використання методології та мови більш, ніж однієї дисципліни (двох); аналіз та інтерпретація результатів з позиції «провідної» дисципліни. Варто підкреслити, що імпульсом до розвитку міждисциплінарних досліджень у світі стала поява дисциплін та галузей знання, в яких рівень міждисциплінарності виявився набагато вищим, ніж в інших. Найбільший динамізм та міждисциплінарний потенціал спостерігається у суспільних та гуманітарних науках, на які у розвинених країнах виділяються значні обсяги

фінансування зважаючи на соціально-політичні та економічні причини, зокрема розвиток масштабного ринку продукції та послуг, визнання за провідний критерій в системі сучасних цінностей показник «якість життя» (Classification of Papers in Multidisciplinary Journals).

Узагальнюючи напрацювання науковців, можна виділити такі види міждисциплінарності: між науковими галузями, між окремими спеціальностями однієї і тієї самої галузі, між окремими спеціальностями різних галузей науки. Такі види міждисциплінарності узгоджуються з класифікаціями Дж. Кляйна та Р. Кенінга.

Міждисциплінарність, за Дж. Кляйном, поділяється на вузьку та широку. Про вузьку міждисциплінарність йдеться, коли у процесі дослідження відбувається інтегрування близьких за методологією і парадигмами дисциплін (наприклад, окремими спеціальностями однієї і тієї самої наукової галузі). Широка міждисциплінарність передбачає інтегрування методів, концепцій і/або теорій наук, які мають незначну сумісність (наприклад, різними науковими галузями, окремими спеціальностями різних галузей науки). Формами інтегрування визначаються пошук точок дотику між усталеними галузями наукових знань та реструктурування – виокремлення частин дисциплін для формування нового когерентного цілого (Дж. Кляйн).

Щодо типів міждисциплінарності, то для досліджень у сфері освіти найбільш вдалою, на наш погляд, є виокремлення «м'якого» і «жорсткого» типів міждисциплінарності (Р. Кенінг), оскільки саме «тип міждисциплінарності» можна розглядати як критерій розмежування педагогічних досліджень та досліджень з освітології (наук про освіту).

Педагогічні дослідження за своєю сутністю завжди відрізняються м'яким типом міждисциплінарності, оскільки дослідження суто педагогічних явищ і процесів вимагають «вузької» міждисциплінарності: у таких дослідженнях відбувається інтегрування близьких за методологією і парадигмами наукових дисциплін. Дослідження з наук про освіту (освітологічні дослідження) завжди можна віднести до «жорсткого» типу міждисциплінарності, оскільки у таких дослідженнях реалізується «широка» міждисциплінарність: використовуються методи, концепції і/або теорії наук, які мають незначну сумісність (філософія освіти, історія освіти, культурологія освіти, управління освітою, освітня політика та освітнє право, економіка освіти, соціологія освіти тощо).

Аналіз фундаментальних досліджень з актуальних проблем суспільних та гуманітарних наук НАПН України (Основні напрями досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні, 2013) показав, що з 643 проблем, визначених для дослідження, 227, тобто 35,3%, становлять проблеми з жорстким типом міждисциплінарності. Значною

мірою це стосується таких напрямів дослідження: теорія і методологія педагогіки – 43,3%; філософія освіти – 38,4%; професійна педагогіка – 40,9%; неперервна освіта – 100%; освіта дорослих – 69,2%; теоретико-методологічні засади вищої освіти – 43,7%; зміст, форми і технології вищої освіти – 42,3%; педагогічна освіта – 38,7%; соціальна педагогіка – 46,6%; якість освіти, управління розвитком освіти – 44%.

Таким чином, дослідження сучасної освітньої галузі не можуть бути здійсненими виключно на засадах методології педагогіки. Все більше при дослідженні функціонування сфери освіти, освітніх явищ і процесів відчувається необхідність залучення методів і когнітивного поля інших галузей науки.

До факторів, що впливають на динаміку міждисциплінарних досліджень, крім природного розвитку самої науки, дослідники США (Report to Congress on Interdisciplinary Research at the National Science Foundation, 2008, p. 1–2) відносять:

- Цільові дослідницькі програми, Обсяги фінансування яких значно перевищують витрати на неспецифічні фундаментальні та прикладні роботи.

- Інституціональна підтримка: питання міждисциплінарності обговорюється на рівні академічної науки, оскільки академічний сектор є лідером щодо проведення міждисциплінарних досліджень, появи нових галузей знання тощо. За оцінкою Національної академії наук США найбільший прогрес у сфері створення умов і проведення мультидисциплінарних досліджень досягнуто у промислових і спеціалізованих державних (національні лабораторії, спеціальні інститути тощо) дослідницьких структурах. На відміну від академічного сектора, діяльність галузевих лабораторій в основному спрямована на вирішення прикладних наукових завдань, які вимагають міждисциплінарних підходів. Орієнтованість на практичний результат забезпечує високий рівень кооперації та співробітництва фахівців різних галузей наукового знання.

- Постійне зростання рівня контактів промисловості та академічної науки: створення в провідних країнах світу університетськими вченими малих і середніх високотехнологічних компаній, що працюють на промислові корпорації, заохочення стажувань та обмінів фахівцями між академічним та промисловими секторами науки, а також трьохстороння кооперація між державними дослідницькими структурами, академічною наукою і промисловістю.

- Освітня політика із заохочення між- та мультидисциплінарних досліджень.

Що стосується Європейського Союзу, то в основному підтримка міждисциплінарних досліджень здійснюється в рамках великих цільових програм (Lipidomic Net: A new EU project gets underway, 2008), через створення спеціалізованих центрів, де реалізуються особисті (а не «віртуальні») контакти вчених, що має важливе значення для

формування між- та мультидисциплінарних колективів, обміну ідеями та методами (Yuk Fai Leung, 2003). Так, при вирішенні проблем щодо вироблення чистої енергії, перспективним кроком у стимулюванні міждисциплінарних досліджень є формування «горизонтальних» між інститутських зв'язків, у тому числі міжнародних, та створення вищими навчальними закладами та іншими дослідницькими структурами спільних дослідницьких програм і структур (OECD Science, Technology and Industry Outlook, 2014, p. 146).

Висновки. Розвиток сучасної освіти вимагає досліджень, які виходять за межі дисциплінарних і набувають ознак між- та мультидисциплінарності. Якісно новий рівень таких досліджень можливо забезпечити на засадах освітології, методологічно спрямованої на дослідження об'єктів та явищ з «жорстким» типом міждисциплінарності, які

виходять за межі усталеного предмета педагогіки. Критерієм розмежування педагогічних досліджень й досліджень в галузі освітології (наук про освіту) можна вважати тип міждисциплінарності дослідження, відповідно «м'який» чи «жорсткий», який визначає вузьку чи широку міждисциплінарність.

Стимулювання міждисциплінарних досліджень в галузі освіти повинно відбуватися за рахунок освітніх програм, створення різних центрів і встановлення міжінститутських контактів, а також відпрацювання фінансової політики підтримки таких досліджень, створення механізмів координації та підтримки міждисциплінарних проектів в галузі освіти на національному та наднаціональному рівнях. Лідером у міждисциплінарних дослідженнях відповідно до більшості прогнозів стануть суспільні та гуманітарні науки, а також науки про життя.

Література

- Загвойська Л. Міждисциплінарні дослідження в контексті постнекласичної економіки. *Відповідальна економіка: науково-популярний альманах*. 2009. Вип. 1. С. 48–56.
- Матяш І. Б. Міждисциплінарні зв'язки архівознавства. *Архіви України*. 2011. № 1(272). С. 33–64.
- Мультидисциплінарність наукових досліджень. URL: <http://protown.ru/information/hidden/4457.html> (дата звернення: 29.09.2017).
- Огнев'юк В., Сисоєва С. Освітологія – науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти. *Рідна школа*. 2012. № 4–5 (988–989). С. 44–51.
- Основні напрями досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні. Інформаційне видання Національної академії педагогічних наук України. Київ: ВП «Педагогічна думка». 2013. 47 с.
- Сисоєва С. Сфера освіти як об'єкт дослідження. *Освітологія: українсько-польський науковий журнал*. 2012. Вип. I. С. 22–29.
- Черемных С. В., Семенов И. О., Ручкин В. С. Структурный анализ систем: IDEF-технологии. Москва: Финансы и статистика, 2001. 208 с.
- Classification of Papers in Multidisciplinary Journals. ScienceWatch.com. URL: <http://sciencewatch.com/about/met/classpampmultijour/> (дата звернення: 29.09.2017).
- Lipidomic Net: A new EU project gets underway. Cordis. 2008, August 21. URL: http://cordis.europa.eu/fetch?CALLER=EN_NEWS&ACTION=D&DOC=1&CAT=NEWS&QUERY=011c24ac96bc9fd3:68d75e0d&RCN=29775 (дата звернення: 29.09.2017).
- OECD Science, Technology and Industry Outlook. 2014. 480 p.
- Całocioweujęcia edukacji – ku spotkaniu z oświatologią. Red. T. Lewowicki, W. Ogniewjuk, S. Sysoewa. Warszawa: Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZPN, 2011. 242 s.
- Report to Congress on Interdisciplinary Research at the National Science Foundation. 2008, August 13. P. 1–2.
- Yuk Fai Leung. The Essence of Interdisciplinary Research – Mindset Matters. Science Careers. 2003, January 31. URL: http://sciencecareers.sciencemag.org/career_magazine/previous_issues/articles/2003_01_31/noDOI.17989095503419373115 (дата звернення: 29.09.2017).

References

- Zahvoiska, L. (2009). Mizhdystyplinarni doslidzhennia v konteksti postneklasichnoi ekonomiky [Interdisciplinary research in the context of post-nonclassical economics]. *Vidpovidalna ekonomika: naukovo-populiarnyi almanakh*, 1, 48–56 (ukr).
- Matias, I. B. (2011). Mizhdystyplinarni zviazky arkhivoznavstva [Interdisciplinary connections of archival studies]. *Arkhivy Ukrainy*, 1(272), 33–64 (ukr).
- Mul'tidisciplinarnost' nauchnykh issledovaniy [Multidisciplinarity of scientific research]. (n.d.). Retrieved from <http://protown.ru/information/hidden/4457.html> (eng).
- Ohneviuk, V., & Sysoieva, S. (2012). Osvitolohiia – naukovyi napriam intehrovanoho doslidzhennia sfery osvity [Educology – scientific direction of integrated study of the sphere of education]. *Ridna shkola*, 4–5 (988–989), 44–51 (ukr).
- Osnovni napriamy doslidzen z pedahohichnykh i psykhologichnykh nauk v Ukraini [Main directions of research on pedagogical and psychological sciences in Ukraine]. Informatsiine vydannia Natsionalnoi akademii pedahohichnykh nauk Ukrainy. Kyiv, Ukraine: VP «Pedahohichna dumka» (ukr).

- Sysoieva, S. (2012). Sfera osvity yak ob'iekt doslidzhennia [The field of education as an object of research]. *Osvitohiia: Ukrainian-Polish scientific journal*, 1, 22–29 (ukr).
- Cheremnyh, S. V., Semenov, I. O., & Ruchkin, B. C. (2001). *Strukturnyj analiz sistem: IDEF-tehnologii* [Structural analysis of systems: IDEF-technology]. Moscow, Russian Federation: Finansy i statistika (rus).
- Classification of Papers in Multidisciplinary Journals*. ScienceWatch.com. Retrieved from <http://sciencewatch.com/about/met/classpamultijour/> (eng).
- Lipidomic Net: A new EU project gets underway*. Cordis. (2008, August). Retrieved from http://cordis.europa.eu/fetch?CALLER=EN_NEWS&ACTION=D&DOC=1&CAT=NEWS&QUERY=011c24ac96bc9fd3:68d75e0d&RCN=29775 (eng).
- OECD Science, Technology and Industry Outlook*. (2014) (eng).
- Całocioweujęcia edukacji – ku spotkaniu z oświatologią*. (2011). T. Lewowicki, W. Ogniewjuk, & S. Sysoewa (Red.). Warszawa, Polska: Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZPN (pol).
- Report to Congress on Interdisciplinary Research at the National Science Foundation*. (2008, August), 1–2 (eng).
- Yuk, Fai Leung. (2003, January). The Essence of Interdisciplinary Research – Mindset Matters. *Science Careers*. Retrieved from http://sciencecareers.sciencemag.org/career_magazine/previous_issues/articles/2003_01_31/noDOI.17989095503419373115 (eng).

INTERDYSCYPLINARNE BADANIA PEDAGOGICZNE W KONTEKŚCIE ROZWOJU OŚWIATOLOGII

Sysojewa Swietłana, Doktor nauk pedagogicznych, Profesor, Akademik Narodowej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy, Akademik-Sekretarz Wydziału Pedagogiki Ogólnej i Filozofii Edukacji Narodowej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy, ul. Strzelców Siczowych, 52-A, 04053 Kijów, Ukraina, s.sysoieva@kubg.edu.ua

Artykuł pokazuje, że rozszerzenie zakresu przedmiotowego współczesnej pedagogiki wymaga badań, które wykraczają poza dyscyplinę i nabierają oznak między- i wielodyscyplinarności; nowy poziom jakościowy badań w dziedzinie edukacji można uzyskać na podstawie oświatologii jako kierunku naukowego zintegrowanego badania sfery edukacji, który koncentruje się na przedmiotach i zjawiskach o «twardym» i szerokim typie interdyscyplinarności które wykraczają poza ustalony przedmiot pedagogiki; określono kryterium odróżniania badań pedagogicznych i badań w dziedzinie edukacji (nauk o edukacji) – «rodzaj interdyscyplinarności badania».

Słowa kluczowe: badanie interdyscyplinarne; badanie pedagogiczne; edukacja; rodzaj badań interdyscyplinarnych; rodzaj interdyscyplinarności badania.

INTERDISCIPLINARY RESEARCH IN THE CONTEXT OF THE DEVELOPMENT OF EDUCOLOGY

Sysoieva Svitlana, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Full member (Academician) of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Academician-Secretary of the Department of General Pedagogy and Philosophy of Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, 52-A Sichovykh Striltsiv Str., 04053 Kyiv, Ukraine, s.sysoieva@kubg.edu.ua

The article shows that the widening of the subject field of modern pedagogy requires research that goes beyond the boundaries of discipline and acquires the features of inter- and multidisciplinary; a new qualitative level of research in education can be provided on the principles of educology as a scientific direction of an integrated study of the field of education that focuses on objects and phenomena with a «rigid» and broad type of interdisciplinarity that goes beyond the established subject of pedagogy; the criterion for distinguishing pedagogical researches and studies in the field of educology (education sciences) is defined – «the type of interdisciplinary study».

Pedagogical research in its essence always differs by the soft type of interdisciplinary, since the research of purely pedagogical phenomena and processes requires «narrow» interdisciplinarity: in such studies, the integration of close to the methodology and paradigms of scientific disciplines. Studies on education (education studies) can always be attributed to the «rigid» type of interdisciplinarity, since such studies have a «broad» interdisciplinarity: methods, concepts and / or theories of sciences that have little compatibility (philosophy of education, history of education, Cultural education education, education management, educational policy and educational law, economics of education, sociology of education, etc.).

The stimulation of interdisciplinary research in education should take place through educational programs, the creation of various centers and the establishment of inter-institutional contacts, as well as the development of a financial policy to support such research, the creation of mechanisms for coordinating and supporting interdisciplinary projects in the field of education at the national and supranational levels. The leader in interdisciplinary research, according to most forecasts, will be social and humanitarian sciences as well as life sciences.

Key words: educology; interdisciplinary research; pedagogical research; type of the research interdisciplinarity.